

KÉZFOGÁSOK

ENVER ČOLAKOVIĆ

VÁLTOZATOK EGY TÉMÁTLAN TÉMÁRA

1.

*Harapj az egék rétesébe,
csillapítsd szépségéhedet,
bolond!*

*Lenyírták gyapját az áhítat-felhők.
A zakók immár
konfekciós áru
részletfizetésre.*

*Fesd rózsaszínűre vagy kékre
a Holdat a látóhatáron
s bomolva bámuld és rajongva
hajnalig.*

*Vedd bűvös magnószalagra
a szomszéd kandúr szerelmi nyávogását
és forgasd le
a hangénál nagyobb sebességű
centrifugán —
hallhass szimfóniát,
mely tragédiája okán
tehetné boldoggá
Beethovent.*

*Szedd össze a gondolat
magasából az értelmetlenség
aszfaltjára zuhant szó cserepeit,
ragaszd ablaküvegre mind —
remek költemény kerekedik*

*a bölcsélet
konkretizálódó bölcsességére
megannyi absztrakt protonná,
megannyi nyüzsgő fotonná válván
a szépséggel teltett
század költészetében.*

*Ejnye de kemény ez a nap
hevéen sült égi rétes!*

2.

*Míg fecskendők fekete kígyói
mossák a járdákról a lépteket
s tetők fölött vak köd imbolyog —
álmodd vissza sugaras hajnalait
a tavasznak.*

*Füröszd bor-áradatban a gondolatot,
s ha az értelem gátja átszakad,
ne vess, kacagj könnyekig
hasonultan.*

*Kibérelni egy órácskára a műzsák szolgálatait,
Olümposzukat immár nacionalizálták,
Parnasszusukat elkobozták
és biggyesztették szürke gázálarc orrára —
védenék a népet
az atomszázad művészetével
a bombázások ellen.*

*Vajh illelhetik-e csókkal a műzsák
az áhítat kopasz fejbúbját?*

*Igen, míg fecskendők mossák az utcákat
s mentőkocsik szirénái
üvöltik a sebesség szimfóniáit:
a költészet a borzalom vérrákjában
szenved.*

3.

*Leheld be a tavasz illatát
az ősz hideg ködéből
szerelmi álmodozásba
révülten.*

*Korántsem a boldogságról burrog a galamb,
párjától vitatja a magvat, amit járókelők
szeme láttára hint a térre a jószág:
tanúi az emberek, sőt a kutyák is,*

**ha ugyan gyalogol még dogg
a lótvó-futó csöcselék módjára ...**

**Kocsik tüle nem figyelmeztetésül szól többé,
szemaforok tüle mind elvárosiasodott.
Ha nem látod a kocsit: magadra vess,
hogyha életben maradsz
a ködben.**

**Dzsungeli vad vérben forgó tekintetként
meresztgetik szemüket a kocsik a déli ködből,
mint erdei éjből a baglyak.
Ha szerelmes pár suhan el melletted
ölelkezve,
mosolyogj rajta és folytasd utadat
a semmibe.**

**S ha a tél csiklandásaként
érzi a talpad az aszfalt bimbóit,
ne húzd széles mosolyra a szád,
nehogy a szívedig hatoljon a köd:
nem szereti az őszi tavaszt a szív
és jócskán bosszankodik
gépesített századunkon.**

4.

**Dülöng a korhely Nap az égen
és bőfög.
Ki kopog
oly vakmerően a boldogság refraktora előtt
az ólomburkolaton?**

**A vásári bűgőcsigát vidd be ünnepélyesen
a mindentudás múzeumába
és pezsgőpalack dugója
szóljon üdvölvésként
az emberi múlt,
a remek butaság dicsőségére,
s azután lépj ki
az utca futószalagjára.**

**Állj meg, egy percre, a hentes kirakata előtt,
hogy lásd az új hegedűt:
Scarlatt robotja egérfarok vonóval
hegedül rajta.**

**Pillants a lebegő szép nő után: fején
álarcot visel ugyan a remegtető tekintetek ellen.
Nos, hogy tetszik BB-és mosolya?
Gyönyörű! — Importcikk!**

*Plasztikanyag új szívet vegyél.
Mondják, a kalipszó ütemére ver
és nem érheti infarktus soha,
ha hidegen tartod:
az érzéketlenség és hazugság hűtőszekrényében.*

*Szerezz be mihamarább, míg a készlet tart,
új hallóidegeket hávi részlettíztetésre.
Mondják, érzéketlenek a vén motor,
az emberi lelkiismeret éktelen zajára,
mármint a huszadik század
első felebeli motorzúgásra.
Az álomnak dúdolj hát altatót,
boldogtalan korhely, az atom és egyházszakadárság
józan korában, a fekete és vörös
véres küzdelme korában:
hisz új méltóságok beiktatásáért dül,
azok küldhetik levegőbe a világot,
mint karácsonyfa alatt a csallagszórót —
húsvétra!*

*Van-e nagyobb
gyönyörűség a kígyóméregnél,
amikor nemcsak a levegőt, esőt és napot,
de a gondolatot is szennyezik,
mármint a marsbeli lakását?*

*Nem boldogító sziget többé a Hold
a szerelmesek számára éjféli órán.
Stratégiai támpont immár a halhatatlan
mulandóságáról foganó eszméknek, a részlet-
fíztetésre avagy az emberi gerincet
kutató társaság lottótétjein
nyerhető éden gondolatai számára.
Veszél egy páros számú sorsjegyet,
s a dobból kihúzzák neked a
Holdat,
mármint egy hónapos kiruccanást
a Holdra május havában,
s ott aztán hallgathatsz kedvedre
a Hallgatás Völgyében oxigénbúra alatt
s tótágast állhatsz az atomkőd
atomszilvás és atomgombás
remek tájain.*

*Berúgott a Nap a lőre gondolattól,
mit bolygónkról röpit felé
rakéta az űrbe.*

*Ki okvetetlenkedik
ostobán pumogva: kár,*

*hogy a kígyóméreg édesebb a méznél,
felismeréseink
torró jegénél.*

5.

*Az álomnak dúdolj hát altatót
és álmodj ébren a boldogságról,
bolond!*

6.

*Petróleumban, viaszpecsét alatt,
úszik
az embrió
utolsó példánya.
Hajdan így születtek az emberek.*

*Szívük is volt, igen, bal oldalon
a bordák közt . . . Mondják, lelkük is volt,
valami furcsa jószágot hordtak magukban,
de nem tudni, hogy hol.
Alfa tudós nézete szerint az agy közepén,
Béta szerint ez nevetséges feltevés,
a lelket ugyanis a sarkukban hordták.*

*Fiatal Bábaleány nézi az embriót,
el is sírná magát, de könnytelen,
minden könnyzacskó réges-rég elkelt,
s a gyáarak most ütemterv szerint gyártják
a mosolyt az új tavaszi évadra.*

*Oldalán Bábfiú, a munkatársa,
minden szerdán vele végez, 10-től 12-ig,
plasztikanyag-szülést
a XVI. kerületi C laboratóriumban.*

*Már-már nyelvén a szó: »Micsoda hatókrök
voltak azok a génuszok, akik minket teremtettek.
Kihaltak; kultúrájuk,
mármint a rothadó és siralmas hús
primitív csúcsteljesítménye,
amint látod, megalkotta számunkra a feltételeket,
az anyagot, ami nem függ többé
a tápláléktól, sem a Naptól, melegtől és levegőtől
és mégis halhatatlan. Halhatatlan! —
mindaddig, amíg olyan massa közelébe nem jut,
mely mindent elpusztíthat . . .«*

*»Gyerünk — súgja szomorúan a férjének a Báb nő —,
álljunk be a sorba a pusztító, a megváltó massa elé.«*

*»Bolond! Majd olyan vagy, mint ama századbeliek,
amikor újra keresztre feszítették
a Megfeszítettet . . .«*

*»Hidd el, jobb lenne, ha összetörnének
ezt a palackot embrióstul . . .«*

*Min mulatsz, képzelet, csak nem az álomlátásodon
derülsz? és látogatásodon az ötvenedik századba?
vagy tán az eljövendő tavaszon kacagsz ilyen
hisztérikusan bolondul
ezen a napos karácsony délutánján?*

7.

*Harapj a szíved epéjébe,
a keserűség gyönyörével mérgezd magad,
bolond!*

*Szép a világ, csak te vagy a rút,
ostobán szomorú.*

*Árverezd el a gondot, a könyvet,
a gondolatot mind, s a beteg képzeletet
és vegyél új szívet, az új korét,
és csüggj áhítattal az új hisztéria blablaságán
a Misztérium elleni küzdelmében,
amint új és eltorzult titkát teremti a Titoknak
istentelenül.*

*Ha netán hit, remény, éden kell,
megveheted Moszkvában, Rómában,
sőt a feketék piacán is Ghanában,
e régi elven létesült államban.
Vajh ez alkotmányos renden élcelődöl,
anarchista!?*

*Szép a világ, gyönyörű, ha mondom!
Ni, róla rugaszkodik el a Lunyik
és föl, föl a Holdra, Venusra, Marsra
vagy egyenest az izzó Nap szívébe —
ott bizvást lehűtheted bánatodat,
bolond!*

*Mért pengeted az értelem hárfáján
a szív scherzóját,
ha rosszul variálsz?*

Dudás Kálmán fordítása